

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1746/2015
21.09.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, чланова већа, у спору тужилаца АА и ББ, обојице из ..., чији је пуномоћник Владимир Огњеновић, адвокат из ..., против туженог ВВ ... из ..., ради оцене законитости отказа уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1169/15 од 19.06.2015. године, у седници одржаној 21.09.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1169/15 од 19.06.2015. године.

Образложење

Правноснажном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1169/15 од 19.06.2015. године одбијена је жалба тужилаца и потврђена пресуда Основног суда у Зрењанину П1 64/11 од 18.03.2015. године, којом су одбијени тужбени захтеви, којим су тужиоци тражили да се пониште као незаконита решења туженог бр. 07/498/ИЗЛ од 14.01.2011. године и бр. 07/434/ИЗЛ од 13.01.2011. године, о отказима уговора о раду тужиоцима са свим анексима и да се тужени обавезе да тужиоце врати на рад и тужиоца АА распореди на послове „...“, а тужиоца ББ на послове „...“, као и да тужени успостави континуитет у радном односу тужиоцима од дана престанка радног односа до враћања на рад и да измири све обавезе пензијског, инвалидског, здравственог и другог осигурања, које се плаћају за запослене и тужиоцима накнади трошкове поступка. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове. Одбијен је и захтев тужилаца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд испитао је побијану одлуку на основу чл. 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04, 111/09), који

се примењује на основу чл. 506. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14) и нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда из чл. 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА закључио је са туженим 06.12.2010. године уговор о раду ради обављања послова Специјалисте за ... „...“ са местом рада у Тужилац ББ је био у радном односу код туженог по уговору о раду од 01.06.2006. године, ради обављања послова инжењера за ... у ..., при чему је тужилац ББ са туженим закључивао и анексе уговора о раду 04.01.2010. године, према коме ће од 01.01.2010. године обављати послове ... у погону „...“, а 30.11.2010. године, по коме ће од тог датума обављати послове специјалисте за ... у погону „...“. Решењима туженог од 14.01.2011. године за тужиоца АА и од 13.01.2011. године за тужиоца ББ, тужиоцима су отказани уговори о раду због учињених више повреда радних обавеза и радне дисциплине, прописаним Колективним уговором туженог из јануара 2007. године и уговорима о раду. Поред осталог, решењем туженог од 14.01.2011. године тужиоцу АА стављено је на терет да је извршио повреду радне обавезе проузроковањем имовинске штете намерно или из грубе непажње (чл. 72. став 1. тачка 6. Колективног уговора туженог), непридржавањем, односно неспровођењем одлука донетих од стране туженог (чл. 72. став 1. тачка 17. КУ), неизвршавањем одлука и налога директора или налога непосредног руководиоца, који су дати у складу са закљученим уговором о раду (чл. 72. став 1. тачка 21. КУ), као и да је извршио повреде радне обавезе прописане уговором о раду од 06.12.2010. године које су појединачно набројане. Такође, стављено му је на терет да је његово понашање такво да нарушава дисциплину рада (технолошку, организациону, комуникациону и сваку другу), до те мере да не може да настави са радом код туженог. У образложењу решења тужени је навео службене извештаје односно допуне тих извештаја од 03.12.2010. године, извештај радне групе од 15.11.2010. године, информације директора Сектора ... од 15.11.2010. године, извештај директора Сектора ... од 19.10.2010, захтеве за набавку робе и услуга у случају хаварије од 15.07.2010. и друге, према којима је тужилац АА за потребе ванредног ремонта постројења „...“ ... започео и спровео набавку на основу неверификоване спецификације, без поштовања компанијске процедуре, критеријума за одабир и писаног трага о упућеним захтевима за понуду и добијеним понудама, без поштовања стандарда компаније, наредбе генералног директора од 23.06.2009. године и без одобреног захтева за хаваријску набавку. На тај начин извршио је набављање робе у вредности од укупно 11.491.769,03 динара, иако је набавка могла бити смањена за износ од 1.664.857,08 динара. Тако је својом кривицом учинио повреде радних обавеза непридржавањем и неспровођењем одлука донетих од стране надежних органа. Прекорачио је овлашћење и злоупотребио службени положај, није извршавао одлуке директора и тиме је туженом проузроковао штету у претходно наведеном износу. Из истих разлога, на основу чл. 72. став 1. тачка 6, тачка 10. (злоупотреба службеног положаја у намери да за себе или другог прибави имовинску корист), тачка 17. и тачка 21. Колективног уговора туженог отказан је уговор о раду и тужиоцу ББ, али и због повреда радних обавеза прописаних уговором о раду од 01.06.2006. године, које су појединачно наведене. Наведени су исти извори информација о учињеним повредама, као и у случају тужиоца АА,

што се односи и на започињање набавке и спровођење набавке за потребе ванредног ремонта постројења „...“ ... на основу неверификоване спецификације и без поштовања прописа туженог. Пре отказа уговора о раду тужиоцима је достављено писано упозорење на постојање отказних разлога, а ово упозорење је достављено и синдикату. Иначе, поменути ванредни ремонт започео је у мају 2010. године и трајао је до краја те године, а први налог за набавку од стране тужиоца АА издат је 15.07.2010. године. Такође је утврђено да се код туженог набавка робе и услуга вршила на два начина. Први начин је била набавка преко комерцијалне службе на основу понуда и одабира најповољнијих понуђача. Други начин се спроводио директном набавком без тражења понуде од више добављача, од само једног продавца. То је практиковано у случају тзв. „... налога за набавку“ (оправдане ситуације). У вези набавке роба и услуга пословодство туженог је донело стандард са називом „начин организације и спровођења извора добављача ... и ...“ на основу тендера, без јавног поступка, који је по наредби генералног директора туженог био у примени од 23.06.2009. године. Према том стандарду, набавке су се вршиле преко Одељења за снабдевање - комерцијале, тендером, без јавног поступка. Набавка се вршила избором добављача преко упита, поређења, упоредне процене неколико комерцијалних понуда и одређивања понуде која максимално задовољава потребе туженог, као и упућивањем додатних упита за смањење првобитно понуђене цене и спровођење избора добављача на конкурентској основи са најмањом могућом ценом. Друга могућност набавке била је у изузетним ситуацијама, када су потребе хитне, према посебном обрасцу са називом „захтев за набавку робе и услуга у случају хаварија и непредвиђених околности“. Тај захтев потписивао је иницијатор набавке, а то је у овом случају био тужилац АА, а потом директор Блока ..., директор Сектора за ... и директор Дирекције за ..., а коначно Извршни директор туженог, што значи да је захтев требало да потпише пет особа. Одлука о томе да се изврши генерални ремонт постројења ... и ... донета је у оквиру Блока То су била постројења у власништву погона „...“, а ремонтовање је требало да обави погон „...“. Утврђени су рокови за завршетак пројекта, и то за ... август 2010. године, а за ... крај 2010. године и почетак реализације од маја те године. Редовним годишњим инвестиционим планом за наведене погоне „...“ и „...“ није био предвиђен генерални ремонт постројења, што спада у инвестициона улагања. Зато је било потребно изменити тај годишњи план, што није урађено. Тужилац АА одлучио је да крене у набавку опреме за ремонт по налогу, који је отворио 15.07.2010. године. Проследио га је у ... ради одобравања и потписивања, али није имао повратне информације. Потом је задужио тужиоца ББ да врши набавку и да је организује, па је у августу исте године поново отворио нови хаваријски налог и поново га проследио у ... ради одобрења. Ни тај други налог није одобрен од стране директора Блока ... јер ремонт тих постројења није био предвиђен годишњим планом, нити је поднет предлог за измене плана. Упркос томе, оба тужиоца су поступала као да постоји одобрени хаваријски налог. Набављали су робу и услуге које се нису могле повезати са овим ремонтом, по вишим ценама, чиме су узроковали штету туженом. Од прегледаних 65 ставки, односно упоредивих делова, разлика у односу на најповољније понуде које су прибављене од стране комисије туженог, износи 335.543,50 динара (без пореза на додатну вредност), а са овим порезом је разлика 395.941,33 динара. Вредност набављене робе, која није била за потребе конкретнег ремонта, износила је 729.280,62 динара без пореза, односно 860.551,13 динара са порезом. Поред тога, неке фактуре за

робе и услуге нису ни достављене ради прегледа у току поступка. Према плану активности набавка је требало да траје 5-10 недеља за све делове, а ремонт - 19 недеља. Осим анализираних ставки набавки (65), које су упоређене, постоји још 325 позиција које нису контролисане. Постројење ... у року од годину дана од дана тестирања односно оспособљавања за употребу, под претпоставком да је радило, на бази норма часа и евиденција дневника рада могло је да оствари добит погона „...“ у износу од 4.412.108,40 динара.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право, када су закључили да су тужиоцима законито отказани уговори о раду, због чега није основан ни тужбени захтев за њихову реинтеграцију и остали постављени тужбени захтеви.

У конкретном случају, тужиоцима су отказани уговори о раду на основу чл. 179. став 1. тачка 2. и 3. Закона о раду у вези одговарајућих одредби Колективног уговора туженог из јануара 2007. године и уговора о раду, које су закључили са туженим, који су претходно цитирани. Повреде ових радних обавеза састоје се у томе што су тужиоци набављали робу и услуге за ремонт постројења мимо прописане процедуре, чиме су поступали супротно својим овлашћењима. Они су били дужни да врше набавку робе и услуга у складу са документом „начин организације и спровођење избора добављача ... и ...“, односно у складу са наредбом генералног директора туженог од 23.06.2009. године. Поред тога, тужиоци су набављали робу која није везана за њихов ремонт, већ за друге послове које обавља погон „...“, што је такође противно њиховим овлашћењима, јер нису извршавали писмени налог за генералну поправку постројења ... и ..., који налог је упућен погону „...“, па своје поступке не могу оправдати кратким роковима, важношћу посла или пропустом комерцијалне службе да благовремено спроведе редован поступак набавке. Тачније, већ после првог налога за хитну набавку било је јасно да нема потврде од стране службе из ..., јер налог није био потписан, па ипак је тужилац АА у августу 2010. године поново отворио нови хаваријски налог и поново га проследио ради одобрења, али ни тај други налог није одобрен од стране директора Блока Тужиоци су противно прописаном поступку у периоду трајања ремонта новлашћено за туженог поручили робу по вишој цени од упоредних тржишних цена, као и робу и услуге без налога за ремонт постројења, што је било противно њиховим овлашћењима. Наиме, ни погон „...“, ни погон „...“ у којима су тужиоци радили нису имали овлашћење да врше набавку робе, већ је за то овлашћење имала комерцијална служба. Такође, правилан је закључак нижестепених судова да је, поред извршених повреда радних обавеза, укупно понашање тужилаца представљало повреду радне дисциплине (технолошке, организационе, финансијске и комуникационе), па је и ова повреда радне дисциплине, сама по себи, довољан разлог за престанак радног односа због понашања због кога тужиоци не могу да наставе рад код послодавца. Што се тиче наведених повреда радних обавеза, тужиоци су знали односно били упознати са правилима у вези набавке робе и услуга, што значи да су знали да је тзв. „хаваријска набавка“ недопустива у овом случају и да они за то немају овлашћења, имајући у виду утврђени опис послова и позиције код туженог, али су оваквим поступањем скривили повреде радних обавеза, прописане уговорима о раду и наведеним Колективним уговором туженог. На тај начин испуњени су основи за отказ уговора о раду по члану 179. став 1. тачка 2. и 3. Закона о раду.

У ревизији тужилаца наводи се да су оба решења о отказу уговора о раду ништава, јер не садрже време када су тужиоци извршили повреде радних обавеза па се не може испитати њихова законитост у погледу рока застарелости из чл. 184. Закона о раду. Ови ревизијски наводи нису основани, јер се из образложења побијаних решења види да су донета на основу Службеног извештаја заменика Генералног директора, Извештаја Радне групе, Информације директора Сектора ..., непотписаног Захтева за набавку роба и услуга у случају хаварије, као и Извода листа фактура у САП-у од претходно наведених датума. На основу времена доношења ових писмена, нижестепени судови су правилно закључили да су оба побијана решења донета у оквиру субјективног рока од три месеца, односно објективног рока од шест месеци од наступања чињеница које су основ за давање отказа.

У преосталом делу, у ревизији се понављају жалбени наводи, који су били предмет правилне оцене другостепеног суда, коју прихвата и Врховни касациони суд. Такође, погрешно се указује на битну повреду из чл. 374. став 1. у вези чл. 407. став 1. тачка 3. ЗПП сада важећег Закона о парничном поступку, који се у овом случају не примењује, уместо битне повреде из чл. 361. став 1. раније важећег Закона о парничном поступку. Међутим, из садржине ових ревизијских навода може се закључити да се указивањем на ту повреду, која се односи на непримењивање или неправилно примењивање неке одредбе ЗПП, која је била или могла бити од утицаја на доношење законите и правилне пресуде, у суштини указује на погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање, што према чл. 398. став 2. ЗПП не може бити ревизијски разлог.

На основу чл. 405. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Предраг Трифуновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић